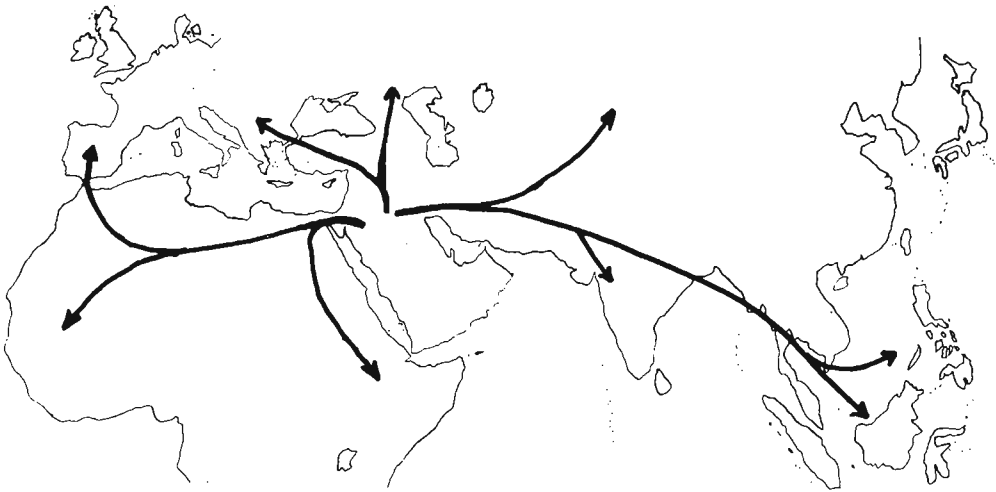

Arabieratik euskarara aportazio batzu

Euskararen eta arabieraren harremanak txikiak izan arren, hizkuntza honen hitz batzu Euskal herriko eskualde batzutara heldu dira, gehienak gaztelaniaren bidez.

Arabiar munduaren zabalkundea
(VII-VIII. mendeak eta hurrengoak)

Ondoren, Bizkaiko kostaldean (Bermeon konkretuki) erabiltzen den berba sail bat aipatzen dugu. Heuretatik asko «erderismo» hutsak direla esan behar dugu, zeren euskarak, Bizkaiko euskalkiak ere bai, berezko hitzak baitauzka kontzeptu horiek adierazteko.

Kostalde erako hitzekin, euskara batuan (Kintanaren hiztegitik) eta Azkueren hiztegiko ordezkioak batzen dira. Heuren alboan gaztelaniazko itzulpena eta bien iturburua, arabieraz, seinalatzen da.

Hemen biltzen diren berbetatik aparte, beste asko daude iturburu berekoak. Lan honen helburu bakarra gai honetara hurreratzea da, tratamendu sakonagoa behar duela uste baitugu.

Bizkaiko euskara (kostaldekoa)	Euskal hiztegi modernoa	Azkue	Espainera	Arabiera
<i>adokiñé</i>			adoquín	<i>ad-dukkán</i> (harri enkuadratua)
<i>aduánie</i>	duana		aduana	<i>ad-diwāna</i> (arrakaldia)
<i>aguasillé</i>			alguacil	<i>al-wazír</i>
		albaka/albaraka	albahaca	<i>al-ḥabaqa</i>
<i>albañelá</i>			albañil	<i>ban'naun / albaní</i>
<i>aldíe</i>			aldea	<i>ad-day'a</i> (basoko etxea)
<i>alfálfie</i>	alfalfa		alfalfa	<i>al faṣfaṣa</i>
<i>alfómbrie</i>			alfombra	<i>al-jumra</i> (palmodo horrien xerria)
<i>algodoié / kotoié</i>	algodoi/kotoi	algadoi/kotoi	algodón	<i>al-quṭn / quṭnun</i> (*)
<i>alkanforrá</i>	kanfor		alcanfor	<i>kafūrun / al-kāfūr</i>
<i>alkatié</i>	alkate	alkate	alcalde	<i>al qāḍi</i>
<i>alkilerrá / alogerá</i>	aloka (tu)	aloger/alokatu	alquiler	<i>al-kirā'</i>
<i>alkitraná</i>	alkitran		alquitrán	<i>qitrānun / al-qitrān</i>
<i>alkolá</i>	alkohol		alcohol	<i>al-kubl</i> (kolirioa)
<i>allúrbie</i>		allorbe	alhova	<i>al-hulba</i>
<i>almasená</i>			almacén	<i>majzanun / al-majzan</i> (gordeleku)
<i>almarijé</i>	almaitz	almaiz	almirez/mortero	<i>al-mibrās</i>
<i>almíbarra</i>			almíbar	<i>al-maiba</i> (<i>may bib</i> pertsieratik: ardozko eta azukrezko xarabea)
<i>almondrongillie</i>	almandrongila		albóndiga	<i>bunduqun / al-bunduga</i> (urra)

[3]	<i>almuádie / almoádie</i>		almohada	<i>al-mujadda</i> (masaila ipintzen dan le- kua)
	almute	almute/almôte	almud	<i>al-mudd</i>
	alondegi		alhóndiga	<i>al-funduga</i> (grekotik dator)
	<i>alpákie</i>		alpaca	<i>al-baca</i>
	<i>anégie</i>	anega	fanega	<i>fanīqa</i>
	<i>arrakálak/arrakálie</i>	arrakada	arracada	<i>al-qarrāt</i> (belarritakoa)
	<i>arróba / arróbie</i>	arroa	arroba	<i>ar-rub'</i> (/kintalaren/ laurdena)
	<i>asafraná</i>	azafran	azafrán	<i>za'farān / az-za'farān</i>
	<i>aseitúnek/aseitúnie</i>		aceituna	<i>zaitúnatum / az-zaitūna</i>
	<i>asélgak / asálgak / asélgie</i>	zerba	acelga	<i>as-silqa</i> (grekotik dator: Siciliatarra)
	<i>asukérie</i>	azukre	azúcar	<i>suk'kar / as-sukkar</i>
	<i>asulé</i>		azul	<i>āzraqun</i> (<i>lāzūrd</i> pertsieratik)
	<i>atauté</i>	ataute	ataud	<i>tabutun / at-tābūt</i> (kaxa)
	<i>atxákie</i>	atxakia	achaque	<i>sākwa / as-sakā'</i> (kexa)
	<i>eskabétxie</i>	eskabetxe	escabeche	<i>sakbāy</i> (ozpinez jateko okela bat)
	<i>fonda</i>		fonda	<i>al-fondak / fundāq</i>
	<i>fulano</i>		fulano	<i>fulān / fulānun</i> (bat, halako bat)
	<i>garrafoié</i>		garrafón	<i>garrāf</i> (suila)
	<i>guaté</i>	goata	guata	<i>wata / waḡḡ'a</i>
	<i>káfie</i>	kafe	café	<i>qabwé</i> turkieratik, eta hau <i>qabwa</i> ero <i>qabwatun</i> arabieratik

(*) Este signo de la letra t, reemplaza a t con punto debajo.

Bizkaiko euskara (kostaldekoa)	Euskal hiztegi modernoa	Azkue	Espanera	Arabiera
<i>kilátie / kiláte</i>	kilate		quilate	<i>qilat / qīrāt</i> (grekotik dator)
<i>kintxelá / kintxél</i>	kintale		quintal	<i>qintār</i>
<i>limoié</i>	limoi	limoe/limoi	limón	<i>laymúnun / laimūn / limun</i>
<i>máskarie</i>	maskara		máscara	<i>masjara</i> (mozorroa)
<i>matrákie</i>	matraka	matraka	matraca	<i>miṭraqa</i> (mailua, txirringa ozena)
<i>naránjie</i>	laranja	larana	naranja	<i>nāranṡā</i> (pertsieratik dator)
<i>sandia</i>	sandia		sandía	<i>al-sindiya / sindiyya</i> (Sind-ekoa / India/)
<i>sanóriije</i>			zanahoria	<i>isfannāriya</i>
<i>sapatíe</i>	zapata	zapata	zapato	<i>zabata</i> turkieratik
<i>seleminé</i>			celemín	<i>tumnī</i> (zortzigarren zatia)
<i>tálie / taláijie</i>	talaia		atalaya	<i>aṡ-talā'i'</i> (zentinelak)
<i>talkue / talko</i>	talko		talco	<i>ṡalqun / talq</i> (igeltsu)
<i>tanborrá/danborrá</i>	danbor		tambor	<i>ṡablun / aṡ-tunbūr</i>
<i>txalékue</i>			chaleco	<i>ṡalika</i> (<i>yalak</i> turkieratik: soineko baten izena)

ARABIERATIK EUSKARARA APORTAZIO BATZU

Hala ere, oso hitz gutxik, zuzenki ala gaztelaniaren bidez, segitu dute alderantzizko bidea, alegia, euskaratik arabiera. Hauetatik bi bakarrik, izan daitezkeenak, aipatuko ditugu.

lehenengoa arabierako «*barri*» (kampoalde, *arrabal*) hitza da. Berba hori, eta bere ordezkoa espainieraz «*barrio*» etor litezke euskarazko *berri* edo *barri*-tik. Oraindik, gaur egun, ikusten dugun euskalkian, *barri*jue erabiltzen da hauzategia esateko.

Bigarren hitza «*al-bargat*» da, gaztelaniaz «*alpargata*». *Abarka* hitzetik etor liteke *al aurrizkiekin*. Euskaraz *abarketa*.

Anton ERKOREKA

Sevilla, 1978

